

UYGULAMA ARAŞTIRMA MERKEZLERİ YILLIK FAALİYET RAPORU
(01.01.2018 – 31.12.2018)

Bölüm 1: Tanıtım

Merkezin açık ve (varsa) kısa adı:	Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜKSAM)
Merkez müdürünün adı ve soyadı:	Prof. Dr. Ü. Şevkat BAHAR ÖZVARIŞ
Merkezin kuruluş yılı ve Resmi Gazete no:	18 Haziran 2001 tarih ve 24436 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan karar
Merkezin faaliyet tanımı (en fazla 400 karakter):	<p>HÜKSAM'ın misyonu;</p> <ul style="list-style-type: none">• Kadın sorunlarına ve cinsiyet ayrımcılığına karşı duyarlılık geliştirmek, savunuculuk yapmak,• Yurt içinde ve dışında kadın sorunlarıyla ilgili her alanda yapılan araştırmaları izlemek, duyurmak ve hedefleri çerçevesinde çeşitli alanlarda araştırmalar yapmak,• Eğitime yönelik etkinliklerde bulunmak,• Kadın sağlığı ile ilgili çalışmalara, araştırmalara, plan ve programlara, "toplumsal cinsiyet bakış açısı" nın yerleştirilmesi için rehberlik etmek,• Toplumsal cinsiyet bakış açısıyla yürütülmekte olan çalışmalarını desteklemek, geliştirmek ve olumlu sonuçların ülke geneline yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmaktır. <p>Yukarıda belirtilen kapsam dahilinde ulusal ve uluslararası düzeyde kurslar, seminerler, konferanslar, kongreler, sempozyumlar düzenlenmekte, proje ve araştırmalar yürütülmekte, eğitsel/bilinç artırıcı çalışmalarda bulunulmakta, bu alanda çalışan kurum ve kuruluşların çalışmalarına destek olunmakta, danışmanlık hizmeti verilmekte, yayınlar yapılmakta, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirlikleri geliştirilmekte ve savunuculuk faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.</p>
Merkezin Üniversitemize, bu yıl sağladığı mevcut akademik birimlerden sağlanamayacak türdeki katkı ve hizmetleri:	<ol style="list-style-type: none">1. HÜKSAM, tüm çalışmalarında odağına bütünüyle toplumsal cinsiyet eşitliğini alması açısından önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Bununla birlikte Merkezin Yönetim Kurulu üyelerinin her birinin farklı disiplinlerden olması, toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının multidisipliner bir yaklaşımla ele alınmasına olanak tanımaktadır. Söz konusu çalışmaların tek bir akademik birimden değil, Merkez tarafından yürütülüyor olması, konunun sağlık, sosyal, hukuki, ekonomik vb. tüm yönlerini gözetmeyi sağlamaktadır. Aynı zamanda Merkezin Yönetim Kurulu üyelerinin özel olarak toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmaları yapıyor olmaları, deneyim ve bilgi birikimlerini bu alana yansıtılmalarını mümkün kılmaktadır.2. HÜKSAM, kurulduğundan beri yürüttüğü ulusal ve uluslararası çalışmalarla toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda etkin çalışan bir merkez olarak kabul görmüştür. Bu bağlamda, sürekli olarak yeni proje ve çalışmalarda HÜKSAM ile işbirliği yapılmasına yönelik talepler bulunmakta olup, Hacettepe Üniversitesi'nin ulusal ve uluslararası

	<p>boyutta görünürlüğünün sağlanması açısından da Merkez çalışmalarının olumlu etkileri olduğu düşünülmektedir. Bu görünürlük, uluslararası ve ulusal partnerlikler ve işbirliklerini kolaylaştırıcı bir işleve sahiptir.</p> <p>Yürütülmekte olan çalışmalardan aşağıda belirtilenler bu kapsamda değerlendirilebilir:</p> <ol style="list-style-type: none"> “Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi” Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı (2016 – 2020) ve kapsamında gerçekleştirilen etkinlikler Kamu kurum ve kuruluşlarına Ulusal Eylem Planları ve Strateji Belgelerinin hazırlanmasında sağlanan uzman destekleri
--	---

Bölüm 2: Faaliyet özeti (Merkezin adı ve adresi açıkça kullanılmış olmak şartı ile rapor dönemine girenler yazılmalıdır; basılı dokümanlar eklenmelidir)

SCI, SSCI, AHCI ve EI kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayısı	---
Diğer dizinler kapsamındaki dergilerde yayınlanan makale sayısı	---
Kitap ya da kitap bölümü sayısı ve listesi	<p>1 kitap Kültürlerarası Duyarlılık ve Birlikte Yaşam (Türkçe ve İngilizce) – Ankara 2018 Prof. Dr. Kezban Çelik (Editörler: Prof. Dr. Şevkat Bahar-Özvarış, Uzm. Psk. Türküler Erdost) ISBN: 978-605-83315-5-6 Yayınevi: Tünel Ada Çeviri Yayıncılık Bil. Ve Dan. Hiz. Tic. Ltd. Şti Baskı: Uzerler Matb. Rek. Turz. San. ve Tic. Ltd. Şti.</p> <p>Çalışma, HÜKSAM'ın Ankara Sağlık Müdürlüğü ile imzaladığı protokol doğrultusunda, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) teknik desteği ve Avrupa Birliği Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları (ECHO) finansal desteği ile yürütmekte olduğu “Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi” kapsamında gerçekleştirilmiştir.</p> <p>2011 yılı Nisan ayından itibaren Suriyelilere yönelik uygulanmaya başlanan açık kapı politikası ile birlikte, ülkemize çok sayıda kişi göç etmiştir. Göçün ilk aşamalarında savaştan kaçarak Türkiye’ye gelen kişiler Türkiye’de yaşayan yerli halk tarafından anlayışla karşılanmış olsa da, zaman içerisinde bazı sorunlar yaşanmaya başlamıştır. Söz konusu durum, HÜKSAM tarafından açılmış olan Kadın Sağlığı Danışma</p>

	<p>Merkezleri'ne de yansımış, bu konuda çözüme yönelik bir çalışma yapılması gerekliliğinden yola çıkılarak sorun alanlarının belirlenmesine, çözüm önerilerinin yine bu sorunu birebir yaşayan kişilerle beraber ortaya konulmasına yönelik bir çalışma yapılmasına karar verilmiştir.</p> <p>Bu kapsamda Ankara'da farklı bölgelerde yaşayan, farklı yaş grubundan kadın ve genç kızların katılımı ile, TED Üniversitesi Sosyoloji Bölüm Başkanı Prof. Dr. Kezban ÇELİK tarafından odak grup çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Söz konusu odak grup görüşmelerinin ardından, Ankara'da bu alanda hizmet sunan kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ve uluslararası kuruluş temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen "Kültürlerarası Duyarlılık Koordinasyon Toplantısı"nda, daha önce yürütülmüş olan odak grup çalışmalarından elde edilen sonuçlar, bu alanda hizmet vermekte olan paydaş kurum ve kuruluş temsilcileriyle de paylaşılmıştır. Özellikle Suriyeli genç kızlarla çalışma yapılmasının önemli olduğu da toplantı çıktılarından bir tanesi olmuştur.</p> <p>Farklı kurumlardan paydaşların bir araya gelerek ortak ve sistematik çözümler geliştirmesine olanak tanımış olan toplantının, kurum ve kuruluşların beraber etkin çalışmalarının da önünü açtığı düşünülmektedir.</p> <p>Çalışma sonucunda bulgular kitaplaştırılarak Türkçe ve İngilizce olarak basılmıştır.</p> <p>Erişim için: http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/kulturlerarasikitapTRA.pdf</p>
Ulusal/Uluslararası Konferans/Sempozyumlarda sunulan bildiri sayısı	---
Ulusal/Uluslararası ölçekte tamamlanan/devam eden projeler	<p>Devam Eden ve Yürütülen Proje: "Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi" (Projeye ilişkin bilgi notu Ek'te (Ek.1) sunulmaktadır)</p>
Düzenlenen ulusal/uluslararası konferans/sempozyum vb bilimsel etkinlik sayısı ve listesi	<p>1 Sempozyum, 2 Konferans</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Klasik Tragedyada Bir "Abject" Olarak Kadın, <i>kültürün kuruluşunda anneliğin inşası</i>, Konferansı – Prof. Dr. Nazile Kalaycı - 20 Nisan 2018 - H.Ü. Tıp Fakültesi A2 Salonu (http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/Etkinlikler.php) 2. Sporda Kadın Bedeninin Denetlenmesi Konferansı – Prof. Dr. Canan KOCA ARITAN – 25 Mayıs 2018 – H.Ü. Tıp Fakültesi A2 Salonu (http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/CananKoca-SpordaKadinBedenininDenetlenmesi.pdf)

	<p>3. HÜKSAM ve MEDİSEP Öğrenci Topluluğu İşbirliğinde “Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sempozyumu” - 15-16 Aralık 2018 (http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/huksamafis201118.pdf)</p>
<p>Düzenlenen eğitim/kurs/sertifika programı sayısı ve listesi</p>	<p>Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde, Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nün sorumluluğunda “Kadın ve Toplumsal Cinsiyet” Yüksek Lisans Programı kapsamında HÜKSAM Yönetim Kurulu üyeleri tarafından da dersler verilmektedir. Bunun yanı sıra, Hacettepe Üniversitesi bünyesindeki fakülte (Örn. Tıp Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi vb.) ve enstitülerde lisans ve lisansüstü eğitim programları kapsamında seçmeli ve zorunlu dersler şeklinde “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadına Yönelik Şiddet” dersleri verilmektedir.</p> <p>Akademik eğitim programlarında verilen derslerin yanı sıra, çeşitli çalışmalar kapsamında, farklı hedef grupların ihtiyaçlarına yönelik planlanan bilinç artırıcı, kapasite geliştirici ve destekleyici eğitimler ve grup çalışmaları HÜKSAM Yönetim Kurulu üyelerince gerçekleştirilmektedir.</p> <p>HÜKSAM tarafından yürütülmekte olan Proje kapsamında yılın farklı zamanlarında çok sayıda Suriyeli ve diğer göçmen kadınlar, kız çocukları ve göçmenlere hizmet veren personele yönelik eğitimler gerçekleştirilmektedir.</p> <p>Eğitilere çoğunlukla Hacettepe Üniversitesi'nin farklı birimlerinde görevli akademisyenler destek vermektedir. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı (Güvenli annelik, postnatal ve prenatal bakım, aile planlaması, istenmeyen gebelikler, isteyerek düşükler, annelik, aşırı doğurganlığın anne ve çocuk sağlığına etkileri vb.), Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Çocuk Yaşta Evlilikler, Çocukların Cinsel İstismardan Korunması, Kadın ve Kız Çocuklarının Güçlenmesi, Mülteci Hakları ve Kültürlerarası Duyarlılık, Kadın Hakları, Kadın Sağlığı ve çocuk bakımı temel bilinç artırma faaliyetleri konularındandır. Kadın Sağlığı Danışma Merkezlerinde mülteci kadın ve/veya genç kızlara cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusunda bireysel danışmanlık hizmeti verilmektedir. Kadın güçlenme faaliyetleri kapsamında mülteci kadın ve kız çocukları ile Türkçe dil Pratik çalışmaları yürütülmektedir. Bununla birlikte takı kursu ve drama kursu gibi kurslardan da kadın ve genç kızların yararlanması sağlanmaktadır. Hizmet sunanlara yönelik ise, süpervizyon, öz bakım konularında destek sağlanmaktadır.</p> <p>Yalnızca proje faaliyetleri yolu ile, 2018 yılı içerisinde cinsel sağlık ve üreme sağlığı (CSÜS) eğitimlerine 2.750 kişi (toplam 166 oturum), TCDSŞ eğitimlerine 1.809 kişi (toplam 139 oturum) olmak üzere toplam 4.559 kişi eğitimlere katılım sağlamıştır.</p>

Yukarıda yer almayan ancak faaliyet olarak belirtilmesi gereken iş ve çalışmaların listesi

1. HÜKSAM tarafından hazırlanan ve Üniversitemiz Senatosu tarafından kabul edilen **Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı (2016 – 2020)** üniversitenin ilgili pek çok biriminin katılımıyla HÜKSAM tarafından yürütülmekte ve izlenmektedir. Bu kapsamda; **Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Çalışma Grubu tarafından “Hacettepe Üniversitesi: Sayılar ile Kadınlar ve Erkekler”** çalışması yapılmıştır. Bu kapsamda Hacettepe Üniversitesi'nin farklı birimlerinde çalışan personelin ve yöneticilerin cinsiyet dağılımlarına yönelik dokümaner çalışması gerçekleştirilerek bulgular 07.03.2018 tarihli Senato Toplantısında sunulmuştur. Çalışmanın yıllar arası karşılaştırmalı veri elde edecek şekilde geliştirilmesi planlanmaktadır.

Erişim için:

<http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/HUKSAM-SENATOSUNUMU-12MART2018.pdf>

Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı (2016 – 2020) kapsamında yürütülen diğer faaliyetler, raporun ilgili bölümlerinde belirtilmektedir.

2. “Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar Projesi” kapsamında **“Kadın Sağlığı Danışma Merkezlerine Başvuran Suriyeli Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet Hizmetlerine İlişkin İhtiyaçlarının Belirlenmesi Araştırması”** başlıklı nicel araştırma yürütülmüştür. Çalışmaya Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü ve Halk Sağlığı Enstitüsü'nden akademisyenler de katkı sağlamışlardır. Araştırmanın amacı yerinden edilmiş Suriyeli kadınların üreme sağlığı, toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve diğer hizmetlere ilişkin ihtiyaçlarının saptanması ve belirlenen konularda gerekli eğitim, destek ve yasal düzenlemelerin yapılması için ilgili birimlerin farkındalığının artırılmasıdır. Araştırma Sonuç Raporu hazırlanma aşamasındadır.

Araştırma sonuçları geniş katılımlı bir toplantı ile duyurulacak ve araştırmaya ilişkin İngilizce ve Türkçe basılacak kitap ilgili taraflara söz konusu toplantıda dağıtılacaktır. Ayrıca kitap elektronik ortamda da erişilebilir olacaktır.

3. “Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar Projesi” kapsamında **“Suriyeli Kadın Olmak ve Suriyeli Kadınların Savaş Öncesi, Savaş Süreci, Göç Süreci ve Sonrasındaki Yaşam Deneyimlerinin Toplumsal Cinsiyet Perspektifi ile Değerlendirilmesine İlişkin Bir Nitel Araştırma”** başlıklı bir nitel araştırma gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya HÜKSAM YK Üyesi ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nden bir öğretim üyesi ve araştırma görevlisi de katkı sağlamıştır. HÜKSAM'ın koordinasyonunda Ankara'da hizmet vermekte olan Kadın Sağlığı Danışma Merkezlerinde (KSDM) sağlık aracısı olarak çalışan 26 Suriyeli kadınla, nitel bir yöntemle, yarı yapılandırılmış form aracılığıyla

derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Bu çalışmada Suriyeli kadınların savaş öncesinde, savaş sırasında, göç sürecinde ve göç edilen yerdeki yaşam deneyimlerinin öğrenilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca savaş ve göç deneyiminin yanında Kadın Sağlığı Danışma Merkezlerinden alınan eğitimlerle ve çalışma deneyimiyle birlikte kadınların değişen yaşam ve güçlenme pratiklerinin öğrenilmesi de hedeflenmiştir.

Çalışma sonuçları Türkçe ve İngilizce olarak basım aşamasındadır. “Suriye’den Türkiye’ye Kadın Olmak” başlıklı kitap basıldıktan sonra sonuçlar, ilgili kurum ve kuruluşlardan katılımcıların olacağı bir toplantı ile duyurulacaktır. Kitaba HÜKSAM web sitesinden elektronik olarak ulaşılabilecektir.

4. Birlikte Güçlenen Kadınlar Dijital Hikayeleri

Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Burcu Şimşek kolaylaştırıcılığında, “Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi” kapsamında Kadın Sağlığı Danışma Merkezlerinde çalışan mülteci sağlık araçları, aynı Merkezlerde hizmet sunan sosyal hizmet uzmanları ve Merkezlerden hizmet alan yararlanıcıların güçlenme deneyimleri dijital hikayeler olarak çekilmiştir.

Çalışma 1-2 Kasım 2018 tarihinde gerçekleştirilmiş olup web sitesinde sürekli olarak erişime açıktır.

Erişim için: <http://www.digitalstoryhub.org/Birlikte-Guclenen-Kadinlar-Women-Empowering-Together>

5. 11 Ekim Dünya Kız Çocukları Günü Etkinliği

Etkinlik HÜKSAM’ın Ankara Sağlık Müdürlüğü ile imzaladığı protokol doğrultusunda, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) teknik desteği ve Avrupa Birliği Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları (ECHO) finansal desteği ile yürütmekte olduğu “Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi” kapsamında gerçekleştirilmiştir.

150 kişinin katılım ile Ankara’da gerçekleşen etkinlikte, Proje kapsamında hizmet vermekte olan Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri’nden hizmet alan mülteci kız çocuklarından ikisi güçlenmelerine yönelik deneyim paylaşımları yapmıştır. Bununla birlikte, bir grup mülteci kız çocuğu, Proje kapsamında gerçekleştirdikleri drama çalışmalarının ürünü olarak kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği temalı “Umut” isimli bir drama gösterisi sunmuşlardır. Etkinlikte, Üniversitemiz Sosyal Hizmet Bölümü’nde öğretim üyesi ve HÜKSAM Yönetim Kurulu Üyesi olan Prof. Dr. Özlem CANKURTARAN da “21. Yüzyılda Kız Çocuğu Olmak” başlıklı bir konuşma yapmıştır.

6. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü Birleşmiş Milletler 16 günlük aktivizm etkinlikleri kapsamında "Birlikte Güçlenen Kadınlar" Etkinliği

26.11.2018 tarihinde, 300 kişinin katılımıyla Ankara'da gerçekleştirilen etkinlik HÜKSAM'ın Ankara Sağlık Müdürlüğü ile imzaladığı protokol doğrultusunda, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) teknik desteği ve Avrupa Birliği Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları (ECHO) finansal desteği ile yürütmekte olduğu "Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi" kapsamında organize edilmiştir. Etkinlikte, Birlikte Güçlenen Kadınlardan Dijital Hikayeler ve Dijital Hikayeler Üzerine Paylaşım yapılmıştır. HÜKSAM YK üyesi bir öğretim üyesi "Baskıdan Güçlenmeye Kadınlar" başlıklı bir sunum gerçekleştirmiştir.

Etkinlik, "Çölden Denize Anadolu" - Modern Dans Gösterisi ve Mülteci kadın ve genç kızlardan oluşan "Umudun İzini Süren Kadınlar Korosu" konseri ile son bulmuştur.

7. Kadın Konukevi Meslek Elemanları Hizmetiçi Temel Eğitim Programları

Ankara Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nün ihtisaslaşmış sığınmaevleri personelinin kapasitenin geliştirilmesi için verilecek eğitimlerine HÜKSAM eğitmen desteği sağlamıştır. Bu kapsamda, "Yasal Haklar ve İlgili Mevzuat", "Travma ve Müdahale", "Grup Çalışması Teknikleri ve Uygulama" ve "Üreme Sağlığı Hakları Cinsellik-Cinsel Sağlık, Anne-Çocuk Sağlığı, Güvenli Annelik" konularında sığınmaevi personeline eğitimler verilmiştir.

8. Limon Ağacı Film Gösterimi ve Söyleşi

15 Mayıs 2018 tarihinde, HÜTF Dekanlık Binası Sarı Amfi'de Limon Ağacı filminin gösterimi yapılmıştır. Filmin ardından HÜKSAM YK Üyesi Prof. Dr. Nüket ÖRNEK BÜKEN ile bir söyleşi gerçekleştirilerek göç ve toplumsal cinsiyet konularında katılımcılarla paylaşımda bulunulmuştur.

9. "Kadın Olmak Üzerine" Drama Çalışması

Proje kapsamında, 13-16 Kasım 2018 tarihlerinde, Ankara'da, Yenimahalle, Alemdağ ve Gülveren Kadın Sağlığı Danışma Ünitelerindeki Suriyeli ve Iraklı mülteci yararlanıcılara (genç kızlara) yönelik çocuk yaşta evlilikler, kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında çağdaş drama yöntemi ile çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Aynı kapsamda, Yenimahalle, Alemdağ ve Gülveren Kadın Sağlığı Danışma Ünitelerinde çalışan personele yönelik yukarıda belirtilen konularda çağdaş drama çalışmaları yürütebilmeleri konularında eğitim ve süpervizyon desteği sağlanmıştır.

10. 5 Temmuz İl Eylem Planı Toplantısı

2018 yılının ikinci toplantısı 5 Temmuz 2018, Perşembe günü, Hacettepe Üniversitesi Kültür Merkezi R Salonu'nda HÜKSAM'ın ev sahipliğinde yapılmıştır. Vali Yardımcısı Metin ARSLANBAŞ başkanlığında gerçekleştirilmiş olan toplantıya, Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Burçin Şener, kadın konukevi olan belediyeler, nüfusu yüz bini geçen belediyelerin ilçe kaymakamları ile, kamu kurumlarından (Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, İl jandarma Komutanlığı, Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü, İl Göç İdaresi, Belediyeler vb.) karar merciinde bulunan idari amirler, üniversite ve sivil toplum kuruluşlarından karar almaya yetkili kişiler ve teknik kurul üyeleri olmak üzere yaklaşık 80 kişi katılım sağlamıştır.

Toplantıda;

- Teknik Kurul üyelerince Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planında belirlenen hedeflere ilişkin 2018 yılı Ocak-Nisan aylarını kapsayan birinci dönem çalışmaları gözden geçirilmiş;
- Nüfusu yüzbinin üzerinde olan belediyelerin kadın sığınmaevi açmaları konusu yeniden değerlendirilmiş;
- İl Koordinasyon İzleme ve Değerlendirme Komisyonu tarafından kadına yönelik şiddet – aile içi şiddetin önlenmesinde il bazında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri paylaşılarak kurumlararası işbirliğinin önemi görüşülmüştür.

5. Danışmanlık ve diğer destek çalışmaları

HÜKSAM tarafından çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve şahıslar tarafından yürütülen çalışmalara danışmanlık verilmektedir. Örneğin, HÜKSAM, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ankara İl Eylem Planı (2017-2020) Teknik Kurul ve İl Koordinasyon Kurulu üyesi olup, Eylem Planı kapsamında çeşitli etkinliklerde aktif olarak görev almaktadır. Bununla birlikte, HÜKSAM Kadına Yönelik Şiddet Ulusal Eylem Planı (2016-2020) uygulayıcılarındandır. Ayrıca, Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023) ve Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerin Önlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (Taslak)'nın hazırlanma süreçlerinde de Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'ne destek sağlanmaktadır.

8 Mart ve 25 Kasım gibi toplumsal eşitliği, kadına yönelik şiddet konularında önemli gün ve toplantılara HÜKSAM YK üyeleri konuşmacı, eğitici, moderatör vb. olarak katkı ve katılım sağlamaktadır.

Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi tarafından 8-9 Kasım 2018 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen "Üniversitelerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mekanizmaları ve Kurumsallaşma Örnekleri" başlıklı çalışmaya katılım sağlanmıştır. Çalıştayda Prof. Dr. Şevkat BAHAR ÖZVARIŞ tarafından "Yükseköğretimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mekanizmalarının Kurumsallaşması: Hacettepe Üniversitesi Örneği" başlıklı bir sunum gerçekleştirilmiştir. Aynı kapsamda yürütülmekte olan Türkiye'de Yükseköğretim Kurumlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylemleri: Bir

	<p>Temel Değerlendirme Çalışması” kapsamında da Prof. Dr. Şevkat Bahar Özvarış ve Uzm. Psk. Türküler Erdost ile görüşme yapılarak çalışmaya ilişkin bir Rapor hazırlanmıştır.</p> <p>Bunun yanı sıra Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından yürütülmekte olan kadın ve çocuğa yönelik şiddetle ilgili özel rapor hazırlanması kapsamında da yürütülmekte olan çalışmalara katkı sunulmaktadır.</p>
Merkezin gelir ve gider durumu	Merkezimiz tarafından ECHO'nun finansal desteği ile bir Proje yürütülmekte ve söz konusu projenin tüm faaliyetleri proje bütçesinden karşılanmaktadır. Elde edilen gelirler, Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi aracılığı ile proje faaliyetlerinde, sözleşmede tanımlanan çeşitli kalemler dahilinde, hizmet alımı ve personel gideri olarak kullanılmaktadır.
Yıllık Yönetim Kurulu Toplantıları sonucu alınan kararlar	2018 yılına ait Yönetim Kurulu Toplantı Raporları ekte (Ek.2) sunulmaktadır.
Merkezin web sitesinin güncellik durumu	Merkezin web sitesi belirli aralıklarla güncellenmektedir. Web sayfasına http://www.huksam.hacettepe.edu.tr adresinden erişim sağlanabilmektedir.

Bölüm 3: Durum değerlendirmesi ve ileriye dönük planlama

1. Merkezin üniversite tarafından kurum içi ve kurum dışı öne çıkarabileceği en önemli üç faaliyeti
 - a. HÜKSAM'ın Ankara Halk Sağlığı Müdürlüğü ile yaptığı protokol doğrultusunda, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) teknik desteği ve Avrupa Birliği Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları (ECHO) finansal desteği ile yürüttüğü; “Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi”
 - b. 2016-2020 yıllarını kapsayan Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı
 - c. Diğer kurum ve kuruluşlara yönelik sunulan danışmanlık ve diğer destek çalışmaları (Örn. Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından yürütülmekte olan kadın ve çocuğa yönelik şiddet çalışması, Kadına Yönelik Şiddet İle Mücadele İl Eylem Planı, Erken Yaşta Evlilik Eylem Planı, Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı vb. dokümanların oluşturulması ve uygulanması aşamaları)
2. Merkezin sona eren yıla ait gerçekleştirmediği faaliyetlerinin nedenleri, karşılaşılan engeller
2018 yılına ilişkin olarak planlanan faaliyetler ya gerçekleştirilmiştir ya da çalışmalar halen devam etmektedir.

Ancak üniversite uygulama ve araştırma merkezlerinin çalışmalarının iyileştirilebilmesi, kurumsallaşması, daha verimli ve sistematik hale gelebilmesi açısından merkezlere ödenek ayrılması, fiziki bir mekan sağlanması, personel istihdamı önemli görülmektedir.

Bununla birlikte yapılan çalışmanın makale olarak yurtdışı bir dergiye gönderilmesi sürecinde Sağlık Bakanlığı'ndan izin alma süreci yaklaşık 7 ayda tamamlandığından, hedefler planlanan takvimin dışına çıkmıştır.

3. İleriye dönük yapmayı planladıkları:

a. Yeni proje önerileri: Kısa bir özet sunulabilir.

2018 yılı için herhangi bir yeni proje önerisi bulunmamaktadır.

b. Yeni işbirliği girişimleri

HÜKSAM, gerek kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve gerekse diğer üniversiteler ile ortak çalışmalar yürütmektedir. 2018 yılı içerisinde de söz konusu işbirlikleri devam edecektir.

c. Etkinlik planları ve takvimi

- Ankara Halk Sağlığı Müdürlüğü ile imzalanan protokol doğrultusunda, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) teknik desteği ve ECHO Avrupa Birliği Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları finansal desteği ile “Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve Kadın Sağlığı Danışma Merkezleri Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi”nin yürütülmesine devam edilmesi.
- Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı kapsamında hazırlanan “Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Önlem ve Destek Komisyonu Yönergesi”nde gerekli revizyonlar yapılarak görüşülmek üzere Üniversite Senatosu’na yeniden sunulması.
- Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliği ve “Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Önlem ve Destek Komisyonu Yönergesi”ne ilişkin bilinç artırma amacıyla Haziran ayı içerisinde idari personele yönelik eğitimler gerçekleştirilmesi.

d. Yayın planları

○ ***Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Kitabı:***

Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı Eğitim Çalışma Grubu tarafından hazırlık çalışmaları yürütülmekte olan “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” kitabı elektronik formatta erişilebilir olacak şekilde tamamlanacak ve ders kitabı olarak seçmeli derslerde kullanılması sağlanacaktır. Kitap toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlık, hukuk, medya vb. birçok açıdan ele almaktadır. Kitabın tamamlanmasının ardından seçmeli lisans dersi olarak verilmek üzere başvuruda bulunulacaktır.

○ ***Suriye’den Türkiye’ye Kadın Olmak” kitabı***

Suriyeli kadınların savaş öncesinde, savaş sırasında, göç sürecinde ve göç edilen yerdeki yaşam deneyimlerinin yanında Kadın Sağlığı Danışma Merkezlerinden alınan eğitimlerle ve çalışma deneyimiyle birlikte kadınların değişen yaşam ve

güçlenme pratiklerinin yer aldığı kitap, Türkçe ve İngilizce olarak basım aşamasındadır. Kitaba HÜKSAM web sitesinden elektronik olarak ulaşılabilecektir.

- “Suriyeli Kadın Olmak ve Suriyeli Kadınların Savaş Öncesi, Savaş Süreci, Göç Süreci ve Sonrasındaki Yaşam Deneyimlerinin Toplumsal Cinsiyet Perspektifi ile Değerlendirilmesine İlişkin Bir Nitel Araştırma” başlıklı araştırma bulguları kitaplaştırılarak Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanacaktır. Kitaba HÜKSAM web sitesinden elektronik olarak ulaşılabilecektir.
- **Makale Yayınlanması**
“Experiences of Syrian Women Migrated from Syria Due to War From Gender Perspective and The Role of Women’s Health Counseling Centers” başlıklı bir makale yazılmış olup uluslararası bir dergide yayınlanmak üzere başvuruda bulunulmuştur.

İletişim Bilgileri:

Adres: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, 06100, Sıhhiye, Ankara/TÜRKİYE

Tel: 0 312 305 31 41 Faks: 0 312 311 00 72

E-mail: hüksam@hacettepe.edu.tr

Web sitesi: <http://www.hüksam.hacettepe.edu.tr>

Ek. 1

Kadın ve Kız Çocukları İçin Güvenli Alanlar ve KADIN SAĞLIĞI DANIŞMA MERKEZLERİ Oluşturmak Suretiyle Suriyeli ve Diğer Göçmen Kadınların Üreme Sağlığı ve Cinsiyete Dayalı Şiddet Hizmetlerine Erişimlerini Güçlendirme Projesi

Finansör: ECHO Avrupa Birliği Sivil Koruma ve İnsani Yardım Operasyonları (ECHO - European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations)

Teknik Destek: Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu – United Nations Population Fund (UNFPA)

Paydaş: Ankara İl Sağlık Müdürlüğü (HÜKSAM ile Protokol imzalanmıştır.)

Proje Yürütücüsü: Prof. Dr. Şevkat BAHAR ÖZVARIŞ (HÜKSAM Müdürü)

Amaç: Ankara’da yerleşik olan Suriye ve diğer ülkelerden gelen göçmen kadınlar ve kız çocuklarına güvenli alanlar sağlamayı ve özellikle cinsel sağlık/üreme sağlığı (CSÜS) ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (TCDŞ) konularında sağlık danışmanlığı hizmeti sunmayı, kadınlara yönelik destekleme ve güçlendirme çalışmaları yürütmeyi amaçlamaktadır.

Süre: Projeye Mart 2015’te başlanmıştır. Yıllık kontratlarla Proje süresi uzatılmaktadır. Projenin, 2019 yılı Haziran ayı sonuna kadar devam edeceğine ilişkin Sözleşme imzalanmıştır.

Merkezler: Proje, Mart 2015 tarihinde Ulubey Kadın Sağlığı Danışma Merkezi ile başlamış, Şubat 2016’da merkez sayısı üçe çıkmıştır. Halen, Ankara Halk Sağlığı Müdürlüğü’ne ait Göçmen Sağlığı Merkezleri’nin binalarının içerisinde üç KADIN SAĞLIĞI DANIŞMA MERKEZİ’nde (KSDM) proje faaliyetleri devam etmektedir:

1. **Alemdağ Kadın Sağlığı Danışma Merkezi** (Daha önce Ulubey Mahallesi’nde iken 30.05.2017 tarihinde Göçmen Sağlığı Merkezi ile birlikte Alemdağ’a taşınmıştır).
2. **Gülveren Kadın Sağlığı Danışma Merkezi**
3. **Yenimahalle Kadın Sağlığı Danışma Merkezi**

Personel Bilgisi: Proje kapsamında, bir proje koordinatörü, bir proje asistanı, her Merkezde çok iyi derecede Arapça bilen bir sosyal hizmet uzmanı ve bir psikolog, Alemdağ ve Yenimahalle KSDM’de doktor yardımcısı olarak görev yapan birer Iraklı doktor, Gülveren KSDM’de Iraklı bir hemşire, her Merkezde birer tercüman ve güvenlik görevlisi, 2 temizlik personeli ile birlikte, 15 Suriyeli sağlık aracısı (her Merkezde 5 sağlık aracısı) ile hizmet sunulmaktadır.

Projede, **23’ü mülteci olmak üzere**, toplam **34** personel istihdam edilmiştir. 34 personelin tamamı kadındır.

Projede **temel olarak yürütülen etkinlikler** aşağıdaki gibidir;

- Merkezlere başvuran kadın ve kız çocuklarına yönelik CSÜS danışmanlığı
- Toplumsal cinsiyete dayalı şiddete ilişkin psiko-sosyal destek
- Kadın ve kız çocuklarını güçlendirme çalışmaları
- Hizmet alınacak kurum/kuruluşlara ilişkin bilgi verilmesi, gereken durumlarda ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirme
- Hukuki danışmanlık
- Hizmet alanlara, hizmet verenlere ve yararlanıcılara yönelik eğitimler
- Çeşitli sosyal/kültürel aktiviteler
- Çocuklara yönelik etkinlikler
- Türkçe dil pratik çalışmaları
- UNFPA tarafından sağlanan hijyen kitlerinin dağıtımı
- Şehir ve hizmet alınacak kurumların (ŞÖNİM, Ankara Barosu vb.) tanıtım etkinlikleri

Proje, kamu kurumu, uluslararası kuruluş ve üniversite işbirliğine iyi bir örnek teşkil etmekte olup, Proje kapsamında hizmet sunulmakta olan Merkezlere başvuranların sayısı her geçen gün artmaktadır. **2018 yılı itibariyle**, yapılan ön analiz sonuçlarına göre, yalnızca bu yıl için toplam **2.054** cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmeti ve **2.935** toplumsal cinsiyete dayalı şiddet hizmeti verilmiş olup, **1500** kişiye UNFPA tarafından sağlanan hijyen kitlerinden dağıtılmıştır. 2018 yılı içerisinde cinsel sağlık ve üreme sağlığı (CSÜS) eğitimlerine **2.750** kişi (toplam 166 oturum), TCDŞ eğitimlerine **1.809** kişi (toplam 139 oturum) olmak üzere toplam **4.559** kişi eğitimlere katılım sağlamıştır.

Proje başladığından bu yana, **28.005** CSÜS hizmeti, **12.063** TCDŞ hizmeti sağlanmış olup, dağıtılan hijyen kiti sayısı **8.884**'tür.

Merkezlerimize ve 2018 yılı etkinliklerimize ilişkin bazı fotoğraflar...

